

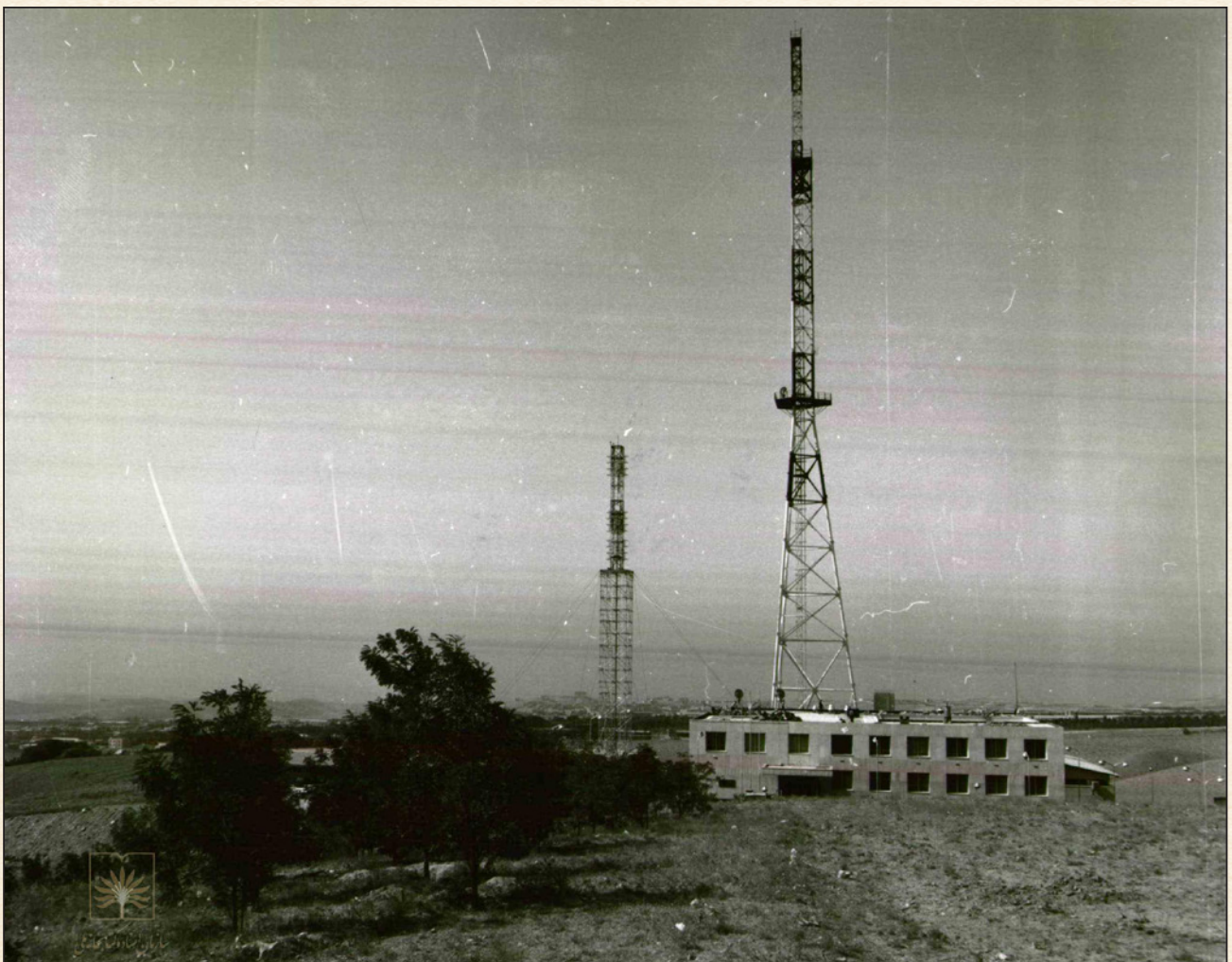
آرشیو ملی ایران
(معاونت اسناد)

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

رادیو در ایران

اسناد راه اندازی و تأسیس رادیو

▲ عکس: آرشیو ملی ایران

تأسیس اولین مرکز رادیویی ایران در اردیبهشت ۱۳۱۹ اتفاق افتاد، دقیقاً ۲۰ سال پس از آنکه برای اولین بار انسان توانست صدا را توسط امواج رادیویی در پهنه گسترده‌ای از زمین منتشر کند و به این ترتیب عموم مردم ایران برای اولین بار جمله «اینجا تهران است، صدای ایران» را از طریق امواج رادیویی مرکز «رادیو تهران» در میانه جاده قدیم شمیران، به فاصله ۹ کیلومتری پایتخت، شنیدند.

مخازن آرشیو ملی ایران دربردارنده اسناد زیادی از اولین مواجهه‌های ایرانیان با این تکنولوژی جدید است که در این شماره سندنامه با مرور برگ‌هایی از این اسناد، نگاهی کوتاه به داستان ورود رادیو به ایران خواهیم داشت.

رادیو به عنوان یک تکنولوژی جدید به آن میزان در دنیا هیجان ایجاد کرده بود که نگاه دولت‌ها، سرمایه‌داران و حتی عموم مردم را به خود جلب کرد. به همین دلیل در میان اسناد آرشیو ملی ایران، دیده می‌شود که در سال‌های ابتدایی دهه اول قرن ۱۴ یکی از دغدغه‌های دولت ایران پاسخگویی به درخواست‌های سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برای احداث ایستگاه رادیویی در ایران بود. به عنوان نمونه سند شماره ۳۱۰/۲۴۸۵۸ «لایحه واگذاری امتیاز رادیو دیفوزیون» و همچنین سند شماره ۳۱۰/۶۵۱۷۴ با عنوان «تقاضای اجازه تأسیس رادیو و سینمای ناطق در ایران» دو نمونه از این اسناد هستند که نشان می‌دهد در سال ۱۳۰۸ شمسی هم از طرف فردی آمریکایی به نام «داود

موشه لازار» و همچنین از سوی تاجر ایرانی به نام «عبدالحسین خان دیبا» درخواست کسب امتیاز تأسیس و راه‌اندازی پایگاه رادیویی و تلویزیونی در ایران مطرح شده است. تقاضاهایی که حتی در مورد عبدالحسین خان دیبا، منجر به تنظیم لایحه‌ای از سوی وزیر فواید عامه و ارسال آن به مجلس شورای ملی هم می‌شود، اما در نهایت هر دو درخواست به این دلیل که «ورود دستگاه تلگراف و تلفون بی‌سیم گیرنده و یا مخابره مطالب و اسباب و آلات آن، جز برای اداره تلگراف بی‌سیم دولت شاهنشاهی، به طور کلی ممنوع است»، رد می‌شوند. رویکردی که نشان می‌دهد از همان ابتدا تأکید بر دولتی بودن رادیو و تلویزیون در ایران وجود داشت و سرمایه‌گذاران خصوصی در این حوزه راهی برای ورود نداشتند.

در ادامه افزایش گرایش به این اختراع جدید بشر، در سال ۱۳۱۳ هیات وزیران مقرراتی را برای استفاده از رادیو تصویب می‌کند. مقرراتی که بر اساس آن از سال ۱۳۱۶ وزارت پست و تلگراف اقدامات خود را برای خریداری و تجهیز اولین مرکز رادیویی ایران آغاز می‌کند. فرایندی که بخش‌هایی از آن در سند شماره ۲۴۰/۱۰۹۷۵ با عنوان «تأسیس مرکز رادیو در ایران» در آرشیو ملی ایران ضبط شده است و در برگ‌هایی از آن، وزیر پست و تلگراف به ریاست هیات وزرا توضیحاتی درباره چگونگی تجهیز این مرکز ارائه می‌دهد. البته برخلاف ادعای وزیر پست و تلگراف در این نامه که زمان راه‌اندازی مرکز رادیویی تهران را اردیبهشت‌ماه ۱۳۱۷ اعلام می‌کند، در واقعیت تأسیس این مرکز در سال ۱۳۱۹ اتفاق افتاد، اما همانگونه که در سند شماره ۲۴۰/۳۰۴۳۹

با عنوان «بخشنامه وزارت پست و تلگراف در مورد مقررات ورود رادیو به کشور» دیده می‌شود، دولت از سال ۱۳۱۷ تمهیدات قانونی خود برای نظم‌بخشی به استفاده از رادیو در ایران را آغاز کرده بود.

در این مقررات مسائل گوناگونی همچون نحوه واردات تجهیزات و ابزارآلات رادیویی و نحوه صدور مجوز استفاده از رادیو تعیین شده است. همانگونه که در برگی از سند شماره ۲۹۱/۲۴۸۸ با عنوان «لزوم صدور پروانه، جهت دارندگان رادیو کنسرت» نیز مشاهده می‌شود، استفاده از دستگاه گیرنده رادیو در نقاط مختلف کشور نیاز به دریافت مجوز از وزارت پست و تلگراف داشته است. از سوی دیگر هیات وزیران در دی‌ماه ۱۳۱۷ اقدام به تأسیس سازمانی با عنوان «پرورش افکار» می‌کند که نظارت بر انجام امور رادیوی تهران برعهده آن قرار داشته باشد.

راه‌اندازی رسمی ایستگاه رادیویی تهران در اردیبهشت‌ماه ۱۳۱۹، دغدغه جدید نحوه تولید و انتشار محتوا، همچنین کیفیت مطالب این رسانه عمومی را مورد توجه مسئولان دولتی قرار می‌دهد. سند شماره ۲۴۰/۸۹۸۳۷ با عنوان «اساسنامه و قوانین سازمان رادیو» حاوی اسنادی ارزشمند از تلاش‌های دولت در مواجهه با این پدیده جدید است. از جمله این تلاش‌ها تصویب اساسنامه جدید برای رادیو است که در مردادماه ۱۳۱۹ در ۲۴ ماده به تصویب کمیسیون رادیوی سازمان پرورش افکار می‌رسد. اساسنامه‌ای که به سازماندهی جدید تشکیلات مدیریت و نظارت بر فرایند رادیوی تهران می‌پردازد.

همچنین در برگ‌های دیگری از این سند، کنداکتور برنامه‌های رادیوی تهران در خردادماه سال ۱۳۱۹ دیده می‌شود که شامل برنامه‌هایی همچون پخش موسیقی ایران و فرنگی و همچنین پخش اخبار به زبان‌های فارسی، عربی، ترکی، روسی، انگلیسی، آلمانی و فرانسه می‌شود. قابل توجه است که در این ایام مدت زمان پخش برنامه‌های رادیویی محدود بود و در دو بخش ساعت ۱۱:۳۰ تا ۱۴ و ۱۸ تا ۲۴ منتشر می‌شد.

سند دیگری نشان می‌دهد که پخش اخبار به زبان‌های خارجی در آن ایام مورد نقد بوده و در برهه‌هایی نیز پخش آن قطع شده است، اما به هر ترتیب آنچه که این سند به ما نشان می‌دهد این است که روال حاکم بر رادیو تهران از روزهای ابتدایی فعالیت آن به این صورت بوده است که بایستی «مطالب راجع به اوضاع ایران و ترقیات و اصلاحات کشور» و همچنین «خبرهای کشور توسط دفتر مخصوص شاهنشاهی به شرف عرض پیشگاه مبارک همایون شاهنشاهی رسیده و پس از تصویب، روز بعد به زبان‌های شش‌گانه ترجمه و در رادیو گفته شود.»

به هر ترتیب رادیو تهران فعالیت خود را با این کیفیت آغاز کرد. افتتاح اولین ایستگاه رادیویی در ایران اتفاق مهمی بود که توسعه‌ای شگرف در حوزه رسانه و ارتباطات ایران ایجاد کرد و از این جهت بررسی اسناد و مدارک مربوط به این دوره ارزش ویژه‌ای پیدا می‌کند و همواره می‌تواند نکات قابل توجهی را برای پژوهشگران و اهل تحقیق به همراه داشته باشد.

نوع مسوده
 موضوع مسوده
 ضمیمه
 مسئول پاك نويس

رياست وزراء

نمره عمومي ۱۰۰۷
 نمره خصوصي
 كارتن ۱۱
 دوسيه ۸

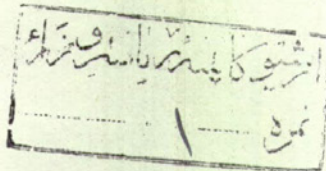
تاريخ تحرير ماه تاريخ پاك نويس ماه تاريخ ثبت ۱۲/۹ ماه ۱۳۰۷

کاتبه محترم وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

خواهشمند است مقرر فرمایید برادر لیدیکه راجع به عطاء امتیاز
 انحصار رادیو دفیتریزون پهر و ایندرفان دیبارا اهل سنط

در این شهر است در راه اراک طایفه

لهوری ۷/۱۲/۱۸

۵ نمونه (۱)

اداره

وزارت فلاح و تجارت و فواید عامه

سواد مراسله نمبره مورخه وزارت
اداره که اصل آن بنمبره ثبت شد

آقای داود موشه لازار

در جواب مراسله شما مورخه ۱۴ ژون ۱۹۲۹ راجع بتاسیس دستگاه رادیو در ایران -

اشعار میدارد که ورود دستگاه تلگراف و تلفون بی سیم گیرنده و یا مخابرات کننده مطالب

و آلات و اسباب آن جز برای اداره تلگراف بی سیم دولت شاهنشاهی بطور کلی ممنوع است

لکن وارد کردن و استفاده از دستگاه های رادیو کنسرت که فقط برای شنیدن نغمات بکار

رود و همچنین تاسیس سینمای ناطق در ایران با رعایت مقررات مربوطه مانعی ندارد .

سواد مطابق اصل است

غلامرضا معقول -

کتابخانه موزه و مرکز اسناد
آرشیو ملی ایران
شماره ۱-۲۰۰۱
۹/۱۰

ل-۳۰۶

مورخه ۹ شهر آبان ۱۳۰۸
ضمیمه سواد

وزارت فلاحت و تجارت و فواید عامه
اداره تجارت
دایره تجارت داخلی
نمره ۳۰۰۵۰۶

کابینه محترم ریاست وزراء عظام

بطوریکه ضمن مرقومه محترمه نمره - ۸۰۰۷ - تقاضا فرموده بودید سواد لایحه امتیاز
انحصاری رادیو دیفوزین را که بنام آقای میرزا عبد الصین خان دیبا به مجلس شورای
ملی پیشنهاد شده است لفاً ارسال میدارد ۲۰

رئیس اداره تجلیت و صنایع

مدیر کل

در ارتقا
ب/

کابینه محترم ریاست وزراء عظام
شماره ۱۰۰۰۰۰۰۰

وزارت فلاحت و تجارت و فواید عامه
دایره تجارت داخلی
شماره ۸۱۷
نمره ۴۹

۱۱
۸۷

ریاست وزراء

رونوشت

(۱)

مورخه ۱۵/۱۲/۱۳۰۵

ریاست وزراء

شماره ۲۴/۱۰۴۴۹

پرونده شماره ۲۳ / ۱۰۴۴۹ / ۱۰۴۴۹ / ۱۰۴۴۹
 در تاریخ ۱۵ / ۱۲ / ۱۳۰۵ در مطبوعه وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
 یک نسخه از صورتجلسه هیئت مدیره در تاریخ ۱۳ / ۱۲ / ۱۳۰۵
 که در آنجا در خصوص خرید دارایی برای بیمارستان
 غیرمکتب علمیان از قوه قضائیه که در زیر شرح میگردد.

- ۱- یک نسخه از صورتجلسه هیئت مدیره در تاریخ ۱۳ / ۱۲ / ۱۳۰۵
 از دستگاه معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه در خصوص خرید دارایی
 از دستگاه معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه.
- ۲- پنج نسخه از صورتجلسه هیئت مدیره در تاریخ ۱۳ / ۱۲ / ۱۳۰۵
 به وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه و بدون مراجعت
 به وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه و بدون مراجعت
 از وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه.
- ۳- سه نسخه از صورتجلسه هیئت مدیره در تاریخ ۱۳ / ۱۲ / ۱۳۰۵
 به وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه و بدون مراجعت
 از وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه.

بموجب این صورتجلسه در تاریخ ۱۳ / ۱۲ / ۱۳۰۵
 در وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

ریاست وزراء

رونوشت

(۲)

مورخه

شماره

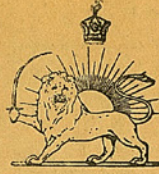
در این مریض قهتر میست نیست .
 تنها آنکه برابرترین این منظور متعلق کرد بطوریکه طی مریضه ، مبره فوق استه عامه است
 خرید دستگاه . مریض متوسط دو کیلو و نیم برابر بخش صد در تهران در سن قصه آن نمایم کردی
 در بوجوب سال جاری این وزارت نیز گذارده شده و چون در حال این فرستاده برای
 ضرورت دارد ، بنا بر اینک زحمت و آنکه ، مریض در سه سال اخیر مریض است نتیجه
 است و دارم اجازت به فرستادن مبره خرید ارگرد و اما راجع بخود فرستاده مریض کوتاه
 برابر بخش صد در تمام کرد را مریض و کوه رانی است . با بطور در قهتر مریض رسید پس از وصول
 نظریه ده بخ که بنیاد دادل اردیبهشت ۱۳۱۷ فرآ آنکه است مریض مریض خواهد آمد

باید در ریاست و گذارنده و تلفن

رئیس قلمی است

۱۳/۱۲/۲۹

۴۰۹ / ۴۰۱
۹

شماره ۲۹۹۸

۳۰ دی ماه ۱۳۱۷

سال یازدهم

مجله رسمی وزارت دادگستری

۱۷۱۰۱۲

آگهی

شماره ۱۵۲۸

۳۱۷۰۲۲

تصویب نامه

شماره ۱۴۱۰۷

وزارت فرهنگ

نظر بدستور ماده ۹ قانون ثبت اسناد و املاک لزوماً باستحضار عموم میرساندکه املاک و مستغلات و میاه و قنوت و قطعات معروف به تهران - شریف آباد - قاسم آباد - مرغ - آب بید - آبده و حمزه - خطیر آباد - مومن آباد - حاج آقایی چقا - واقع در قسمت جنوبی محلات معروف بده پائین قطعه ۳ بخش حوزه ثبت قم محدود بحدود پائین شمالاً باراضی ده بالا حد جنوبی قطعه ۱ و ۲ محلات شرقاً باراضی حجت آباد

جنوبا از معاذی تپه معروف به تپه های شریف آباد در امتداد جاده حجت آباد بده پائین تا منتهی شود بکوچه کوزه گری و از آنجا در امتداد کوچه مزبور تا وصل شود بکوچه باغیاد و از آنجا در امتداد کوچه مزبور از شمال به جنوب تا متصل شود به قسمت جنوبی باغات معروف بعلی اکبر خانی و سلطانی باغات ضلع شرقی کوچه مزبور جزء این قسمت است و از نقطه مذکور در امتداد اراضی خطیر آباد تا متصل شود به نهر قنات معروف بدرج کوچه باجی و از آنجا در امتداد نهر مزبور تا برود بجاده نصرت آباد معاذی استخر حاج آقایی و از آنجا در امتداد جاده مزبور تا متصل شود بد مانه کوه معروف به کلنک خسرو شاه

غریبا اراضی مزرعه ملکشاه
برای ثبت عمومی در نظر گرفته شده و شعبه ثبت محلات آگهی را که در ماده ۱۰ قانون ثبت مقرر است در روز اول اسفند بکهازار و سیصد و هفده منتشر و بلا فاصله شروع بشماره و توزیع اظهار نامه خواهد نمود البته نفع مالکین در آنست که از موقع استفاده ننوده و اظهار نامه های املاک خود را به شعبه ثبت محلات عودت دهند تا املاک آنها مجهول المالك آگهی نشده و دچار جریمه قانونی نگردد .

مدیر کل ثبت عالی معتمدی

۶۸۲۲-د

هیئت وزیران در جلسه ۲۱ دیماه ۱۳۱۷ پیرو تصویب نامه شماره ۱۳۸۹۲ مصوب ۱۲ دیماه ۱۳۱۷ راجع بسازمان پرورش افکار مواد ذیل را تصویب نمودند .
۱ - بنابریشنهاد وزارت فرهنگ آقایان ذیل بکارمندی هیئت مرکزی سازمان پرورش افکار انتخاب میشوند -
دکتر صدیق - دکتر شایگان - دکتر آشتیانی -
فروزانفر بعنوان نمایندگی دانشگاه

فرویدی بعنوان ریاست آموزش سالمندان - بازارکاد بعنوان ریاست پیشاهنگی - فرامرزی بعنوان کفالت اداره راهنمایی نامه نگاری - علی اشرف ممتاز رئیس دانشسرای دختران - رئیس دبیرستان دار الفنون - دکتر غنی - رشید یاسمی
۲ - بنا بر پیشنهاد وزارت فرهنگ رؤسای کمیسیون های فرعی بطریق ذیل انتخاب میشوند .

- الف - جناب آقای بدر رئیس کمیسیون رادیو
- ب - جناب آقای علی نصر رئیس کمیسیون نمایش
- ج - جناب آقای غلامحسین رهنما رئیس کمیسیون کتابهای درسی
- د - آقای سروان مین باشیان رئیس کمیسیون موسیقی
- ه - آقای محمد حجازی رئیس کمیسیون مطبوعات

۳ - ریاست هیئت مرکزی بعهده آقای کفیل وزارت فرهنگ و ریاست دبیرخانه با آقای حسین فرهودی خواهد بود .
۴ - جناب آقای دکتر متین دفتری وزیر دادگستری از طرف دولت درسازمان پرورش افکار نظارت خواهندداشت
۵ - رؤسای کمیسیونها همواره در جلسات هیئت مرکزی حق حضور و شرکت در مشاورات را دارند .
نخست وزیر

شماره ۸۷۲۵ آگهی رسمی ۳۱۷۰۲۹
طبق نامه مورخه ۱۰۱۸۰۳۱۷ که به بیوست یکفقره صورت جلسه از طرف شرکت نسبی نصیر نصیر زاده و شرکا رسیده است محل شرکت نامبرده ازطهران به مشهدسرای سلطانی منتقل گردیده است . تهران مورخه ۲۹ دیماه ۱۳۱۷
رئیس دایره ثبت شرکتهای و علائم تجارتهی و اختراعات
پ ۵۶۹۲-۵
۵۶۹۲-۵

۲۴ / ۱۸

وزارت پست و تلگراف و تلفن

مورخه ۱۳۱۸ هـ
اداره تلگراف بیسیم پهلوی
دایره دفتر فنی

نونه ۱۳۰

شماره ۵۲۹۸ پیوست

بخش نام

اداره پست و تلگراف و تلفن

پیرو بخش نامه شماره ۶۵۵۶ / ۲۰ مورخه ۱۳۱۷ / ۵ / ۱۰ مقررات زیر نسبت بکلیه رادیو های وارده بکشور برای اطلاع و اجراء ابلاغ میشود *

۱- رادیو کسرت های وارده بکشور در شهرستانهای تبریز - کرمانشاه - خرمشهر - بوشهر با دستور کتبی یا تلگرافی اداره تلگراف بیسیم پهلوی بوسیله نمایندگان اداره نامبرده بشرايط زیرین بایستی بازرسی و ازگمرک خارج شوند *

الف - نسبت بمسافرینی که بکشور وارد میشوند و یک دستگاه رادیو برای استفاده شخصی همراه دارند از نقطه نظر تسهیل نمایندگان اداره تلگراف بیسیم پهلوی در شهرستانهای نامبرده میتوانند بدون کسب اجازه قبلی با دستور ان اداره اقدام ببازرسی نموده و در صورت گیرنده بودن اجازه خروج از گمرک را بدهند

پس از بازرسی مشخصات کامل دستگاه (ساخت کارخانه - مدل یا تیپ - تعداد چراغ - شماره سری حدود امواج - وسیله تغذیه دستگاه) بایستی بفوریت برای اداره تلگراف بیسیم پهلوی فرستاده شود

ب- ادارات پست و تلگراف و تلفن قبل از مراجعه با اداره تلگراف بیسیم پهلوی و اخذ دستور لایحه اجازه بازرسی نسبت برادیو های واردکننده گان ندارند -

تبصره - واردکنندگان رادیو بایستی صورت حساب و مشخصات مربوطه به دستگاه های وارده را ضمن

دفتر پست و تلگراف و تلفن
۱۵۴۷
۱۳۰۴/۴

درود بفرستد گمرک
۱۳۱۸/۴/۴

وزارت پست و تلگراف و تلفن

مورخه سنه ۱۳۱

اداره

دایره

(ص ۲)

درخواست علیحده با اداره تلگراف بیسیم پهلولی تسلیم نمایند اداره نامبرده پس از واری
 صورت حساب مربوطه را تصدیق و به تقاضاکننده برای ارائه بان اداره جهت اعزام نمایند
 بیسیم مسترد میدارد نمایندگان بیسیم پس از با زرسی دستگاه تعیین و تطبیق مشخصات -
 دستگاهها با مشخصات مشروحه در صورت تصدیق شده موظفند چنانچه دستگاه گیرنده باشد
 اجازه خروج را بدهند -

در موقعیکه تقاضاکننده درخواست صدور دستور تلگرافی نماید آن اداره پس از استجاره تلگرافی
 از اداره تلگراف بیسیم پهلولی نمایند بیسیم را برای بازرسی مامور مینماید -
 مشخصات دستگاه های بازرسی شده بایستی بلا فاصله با اداره تلگراف بیسیم پهلولی فرستاده شود
 ۲ - در موقعیکه شخصی تقاضای نصب رادیو از اداره شهرانی محل نماید بایستی یک نفر نماینده از
 طرف آن اداره در موقع تنظیم تعهد نامه حضور بهمرسانیده و مشخصات دستگاهها را در محل
 های خالی تعهد نامه قید نماید

مشخصات دستگاه که در تعهد نامه بایستی تشریح شود بشرح زیر است .
 ساخت کارخانه - مدل یا نمونه - شماره سری دستگاه - نام فروشنده

تبصره - دستگاه مورد تقاضا بایستی رونوشت پروانه گمرکی راهمراه داشته باشد

۳ - دستگاههاییکه فاقد پروانه گمرکی میباشند در صورتیکه در شهرستانهای تبریز - کرمانشاه -
 خرمشهر - بوشهر باشند نمایندگان اداره بیسیم پهلولی موظفند آنها را بازرسی نموده نتیجه را
 توسط آن اداره با اداره تلگراف بیسیم پهلولی اگهی دهند -

۴

نونه ۱۳۰

شماره پموست

وزارت پست و تلگراف و تلفن

مورخه سنه ۱۳۱

اداره

دایره

(ص ۳)

در غیر شهرستانهای نامبرده بایستی اداره شهرستانی محل با نظر نمایندگانه آن اداره
مشخصات مشروحه دستگاه هارا از مجرای اداره کل شهرستانی بوزارت پست و تلگراف و تلفن
(اداره تلگراف بیسیم پهلوی) فرستاده تا پس از بازرسی وضعیت مربوطه بان اداره -
اعلام گردد -

وزیر پست و تلگراف و تلفن

رونوشت برای اطلاع اداره گمرک فرستاده میشود

وزیر پست و تلگراف و تلفن

وزیر پست و تلگراف و تلفن
۱۳۱۴

تاریخ ۱۱/۱۰/۱۳۱۱

شماره ۲۰۹۸

پیوست ۱۴۹۹

وزارت کشور
(اداره کل شهربانی)

اداره شهربانی اصفهان

دایره

شعبه

موضوع

مخبر
اداره شهربانی اصفهان

خدمت محترم گرامی در خصوص نامه احوال مذکور در تاریخ ۱۱/۱۰/۱۳۱۱ و در خصوص نامه شماره ۱۴۹۹ پیوسته به این اداره که در تاریخ ۱۱/۱۰/۱۳۱۱ در این اداره ثبت گردید و در خصوص نامه شماره ۱۴۹۹ پیوسته به این اداره که در تاریخ ۱۱/۱۰/۱۳۱۱ در این اداره ثبت گردید و در خصوص نامه شماره ۱۴۹۹ پیوسته به این اداره که در تاریخ ۱۱/۱۰/۱۳۱۱ در این اداره ثبت گردید.

مهر و امضاء:

۱۳۱۱/۱۰/۱۱

۱۳۱۱/۱۰/۱۱

۱۳۱۱/۱۰/۱۱

۱۳۱۱/۱۰/۱۱

۱۲۰۲۲

۱۸۱۸۱۶

تاریخ ۵ ماهه ۱۳۱۹

شماره ۵۷۵

سازمان پرورش افکار
کمیسیون رادیو
کمیسیون فرعی

۱۳۱۹
۹

ریاست کمیسیون رادیو

بر حسب امر مطاع مبارک که بوسیله آن مقام و جناب آقای نخست وزیر زبانا ابلاغ گردید از روز ۲۹ اردی بهشت ماه ۱۳۱۹ از انتشار خبرهای کشورهای جهان بزبانهای بیگانه خود داری شده و بجای آن خبرها و مطالب مربوط بکشور ترجمه و در رادیو گفته میشود و چون خبرهای داخلی که برای انتشار بزبانهای بیگانه مناسب باشد زیاد نیست مقرر شد مطالبی راجع با وضع ایران و ترقیات و اصلاحات کشور تهیه شود و هر موقع خبرها کم بود از آن مطالب ترجمه و بزبانهای خارجی انتشار داده شود.

برای تهیه اینگونه مطالب آقایان سعید نفیسی - دکتر رضا زاده شفق و آقای محمد حجازی معین شده اند که مطابق اطلاعات و پیکرهاییکه توسط کارکنان کمیسیون رادیو تهیه و جمع آوری میشود مطالب را تهیه و تنظیم کنند بعلاوه مقرر گردید مطالب مزبور با خبرهای کشور توسط دفتر مخصوص شاهنشاهی بشرف عرض پیشگاه مبارک همایون شاهنشاهی رسیده و سپس از تصویب روز بعد بزبانهای شش گانه ترجمه و در رادیو گفته شود. مراتب محض استحضار.

خاطر محترم معروض گردید

معاون کمیسیون رادیو

در دفتر وزارت دارایی
شماره ۱۰۰۰
تاریخ ۱۳۱۹/۵/۱۴

وزارت پست و تلگراف و تلفن

اداره

دایره

صورت مجل من

در اجرای فرمان مطاع مبارک ملوکانه دایره بررسی و اصلاح برنامه رادیوی تهران که بموجب نامه شماره (۱۳۰۵) ۱۹ / ۳ / ۱۳ دفتر مخصوص شاهنشاهی ابلاغ شده بود کمیسیونی در دفتر نخست وزیری مرکب از آقایان حکیمی معاون وزارت پست و تلگراف - معتمدی معاون نخست وزیر - دکتر قدیمی رئیس اداره کل تبلیغات - سرگرد مین باشیان رئیس کمیسیون موسیقی رادیو در دفتر نخست وزیری بتاريخ ۱۶ / ۳ / ۱۹ تشکیل شده پس از مذاکرات لانگ اینطور اظهار نظر شد :

- ۱- در بخش اول برنامه (از ساعت $\frac{1}{2}$ ۱۱ تا ۱۴) پانزده دقیقه از موسیقی صفحه فرنگی کاسته شده و بجای آن پانزده دقیقه موسیقی صفحه ایرانی داده خواهد شد .
- ۲- بخش دوم برنامه که از ساعت $\frac{1}{4}$ ۱۷ شروع میشود بمناسبت فصل تابستان و همچنین از لحاظ آنکه بسوق شهرستانها در آن ساعت دایره نیست يك ساعت دیرتر یعنی از ساعت $\frac{1}{4}$ ۱۸ شروع خواهد شد و در عوض خانه برنامه که ساعت $\frac{1}{4}$ ۲۳ بود تا ساعت ۲۴ یعنی نصف شب امتداد خواهد یافت در نتیجه این تخییر خبرهای کشور بزبانهای فرانسه و انگلیسی و آلمانی یکساعت دیرتر گفته میشود و برای شنوندگان کشورهای بیگانه مناسبتر خواهد بود (۳) - بر برنامه شب موسیقی ایرانی نیمساعت افزوده شده بدین ترتیب که از ساعت $\frac{1}{4}$ ۲۲ تا $\frac{3}{4}$ ۲۲ تخصیص موسیقی ایرانی (سولو) و متفرقه داده خواهد شد . در مقابل از موسیقی صفحه فرنگی کاسته شده است
- ۴- چون بفرمان مطاع مبارک ملوکانه مقرر شده است خبرهای خیرگزاری پارس در رادیو گفته نشود و تنها خبرهای کشور اکتفا شود در برنامه شب ۱۵ دقیقه از خبرهای بزبان پارسی کاسته شده و در برنامه جدید پانزده دقیقه ظهر و پانزده دقیقه شب خبر بزبان فارسی گفته خواهد شد .

رونوشت برابر اصل است

نمونه ۱۳۰

تاریخ ماه ۱۳۱

شماره پیوست

وزارت پست و تلگراف و تلفن

اداره

دایره

بخش اول برنامه روی موج ۳۳۵ / ۲ و ۱۹ / ۸۷

سرود شاهنشاهی اعلام برنامه	۱۱ $\frac{۳}{۴}$ - ۱۱ $\frac{۱}{۲}$	ساعت
گفتارخانه داری	۱۲ - ۱۱ $\frac{۳}{۴}$	
موسیقی صفحه فرنگی	۱۲ $\frac{۳}{۴}$ - ۱۲	
خبر بزبان فارسی	۱۳ - ۱۲ $\frac{۳}{۴}$	
خبر بزبان عربی	۱۳ $\frac{۱}{۴}$ - ۱۳	
موسیقی (صفحه ایرانی)	۱۳ $\frac{۱}{۲}$ - ۱۳ $\frac{۱}{۴}$	
خبر بزبان ترکی	۱۳ $\frac{۳}{۴}$ - ۱۳ $\frac{۱}{۲}$	
خبر بزبان روسی	۱۴ - ۱۳ $\frac{۳}{۴}$	

(بخش دوم موج ۳۳۵ / ۲ و ۳۰ / ۹۹ متر)

موسیقی صفحه	۱۸ $\frac{۳}{۴}$ - ۱۸ $\frac{۱}{۴}$	ساعت
تاریخ	۱۹ - ۱۸ $\frac{۳}{۴}$	
موسیقی ایرانی	۱۹ $\frac{۱}{۲}$ - ۱۹	
گفتار کشاورزی	۱۹ $\frac{۳}{۴}$ - ۱۹ $\frac{۱}{۲}$	
موسیقی ایرانی	۲۰ $\frac{۱}{۴}$ - ۱۹ $\frac{۳}{۴}$	

تغییر طول موج ۳۳۵ / ۲ و ۴۸ / ۷۴

سکوت	۲۰ $\frac{۱}{۲}$ - ۲۰ $\frac{۱}{۴}$
موسیقی غربی	۲۱ - ۲۰ $\frac{۱}{۲}$
گفتار بهداشت	۲۱ $\frac{۱}{۴}$ - ۲۱

۶

نمونه ۱۳۰

تاریخ ماه ۱۳۱

شماره پیوست

وزارت پست و تلگراف و تلفن

اداره

دایره

ص ۲

موسیقی غربی	ساعت ۱/۴ - ۲۱ ۳/۴
خبر بزبان فارسی	۲۲ - ۲۱ ۳/۴
خبر بزبان فرانسه	۲۲ ۱/۴ - ۲۲
موسیقی ایرانی (سولو)	۲۲ ۳/۴ - ۲۲ ۱/۴
خبر بزبان انگلیسی	۲۳ - ۲۲ ۳/۴
خبر بزبان آلمانی	۲۳ ۱/۴ - ۲۳
موسیقی (صفحه)	۲۴ - ۲۳ ۱/۴

رونوشت برا براصل است

بتاریخ ۱۳۱۹ / ۵ / ۱

شماره ۱۲۹۶

سازمان پرورش افکار
کمیسیون رادیو
کمیسیون فرعی

جناب آقای خسروی وزیر دارائی و رئیس کمیسیون رادیو

چون در جلسه کمیسیون رادیو که روز یکشنبه دوم تیر ماه در حضور عالی تشکیل شده است در دستور فرمودید بنا بر یادداشتی که تهیه فرموده بودند سازمان جدیدی برای رادیوی تهران داده شود در چند جلسه کمیسیون رادیو درین زمینه مطالعات و بررسی های کامل بعمل آمد و با توجه بسازمانهای کشورهای دیگر و نتیجه آزمایشهایی که درین مدت سه ماه کمیسیون کرده است طرح تازه نمودار کمیسیون رادیو یا همین نامه تقدیم می شود و چون پس از تصویب این نمودار تغییراتی در سازمان کمیسیون رادیو داده خواهد شد و اساسنامه سابق قهرا تغییر خواهد کرد طرح اساسنامه جدیدی شامل ۲۴ ماده چنانکه دستور فرموده بودید پس از بررسیهای دقیق در کمیسیون تهیه شده و با اکثریت تام بتصویب رسیده و اینک برای جلب موافقت مقام ریاست کمیسیون و تسلیم آن به هیئت مرکزی سازمان پرورش افکار تقدیم می شود .

چنانکه ملا حظه می فرمایند درین سازمان جدید گذشته از رئیس و معاون و انجمن مشاور و هیئت نظارت مالی کمیسیون رادیو مرکب از چهار بخش خواهد بود :

بخش امور اداری - بخش گفتار - بخش اخبار - بخش موسیقی .

در بخش امور اداری کلیه کارهای دفتری و اداری و مالی و حسابداری و غیره انجام خواهد یافت و تمرکز همه کارهای اداری بدین وسیله تامین خواهد شد .

بخش اخبار عهده دار تهیه و تنظیم و بتصویب رسانیدن کلیه اخبار و مطالبی است که بجز گفتارهای علمی و فنی خواه از منابع دولتی و رسمی و خواه از جاهای دیگر بدست آید و پس از بررسی کامل از لحاظ انشاء و مصالح کشور در رادیو گفته خواهد شد و در ضمن مطالبی که باید بزبانهای بیگانه گفته شود پس از طی همان مراحل در همین بخش ترجمه خواهد شد . چون انتشار اخبار فوریت و مسئولیت خاصی دارد و باید بخش مخصوص که در همه موارد شبانه روز برای کار حاضر باشد و کار آن تعطیل بردار نیست تشکیل یابد قهرا بایستی از بخش گفتار که کار آن تنها کار علمی است و مطالبی که تهیه می کند فوریت ندارد و مسئولیت آن هم محدود ترست مجزی باشد به همین جهت در کشورهای دیگر هم بخش اخبار را از بخش گفتار جدا کرده اند و درین نمودار و اساسنامه هم همین نظر

۱۳۱۹ / ۵ / ۱
۱۳۱۹ / ۵ / ۱

سازمان پرورش افکار
 کمیسیون رادیو
 کمیسیون فرعی

(۲)

رعایت شده است .

اما در باب اجرای برنامه چون در اساسنامه ای که سازمان پرورش افکار برای کمیسیون رادیو تصویب کرده وظیفه این کمیسیون تهیه برنامه است اجرای آن بعهده ادارات فنی وزارت پست و تلگراف و تلفن واگذار شده که بنا بر سازمان کشور مسئول این گونه کارهاست و تفکیک آن از آن وزارت خانه بنظر اعضای کمیسیون ممکن نمی شود و مستلزم آنست که تمام سازمان فنی تلگراف بی سیم هم که کارمندان بسیار و هزینه بسیار سنگینی دارد از آن وزارت خانه منفک شود و بهمین جهت فقط در اساسنامه موادی که اجرای برنامه را تامین کند پیشنهاد شده است و چون کارهای کمیسیون در نتیجه اینکه هنوز تکلیف قطعی معلوم نیست در چهارمشکلاتی شده متمسکی است مقرر دارند نمودار و طرح اساسنامه را که تقدیم می شود هرچه زودتر تصویب فرمایند که در تعبیر و تفسیر آن آئین نامه های لازم و بودجه کمیسیون هم زودتر تهیه شود و بتصویب مقام ریاست کمیسیون برسد .

معاون کمیسیون رادیو

اساسنامه کمیسیون رادیو

- ماده ۱ - کمیسیون رادیو بموجب ماده ۱۶ اساسنامه سازمان پرورش افکار (مصوب هیئت وزیران در تاریخ ۱۲ دی ماه ۱۳۱۷) تشکیل میگردد .
- ماده ۲ - کمیسیون رادیو مامور تنظیم برنامه رادیومی باشد و سازمان آن بدینقرار است :
- الف - رئیس و معاون کمیسیون .
- ب - انجمن مشاور
- پ - هیئت نظارت مالی
- ت - بخش امور اداری بخش اخبار - بخش موسیقی و بخش گفتار که مامور تهیه قسمتهای مختلف برنامه هستند .
- ماده ۳ - رئیس کمیسیون بموجب تصویب هیئت وزیران انتخاب میشود .
- ماده ۴ - معاون کمیسیون رادیو و رؤساء بخشها و متصدیان مسئول تهیه گفتارها را رئیس کمیسیون رادیو انتخاب میکند و بتصویب هیئت مرکزی سازمان پرورش افکار میرساند .
- ماده ۵ - انجمن مشاور مرکب است از :
- الف - رئیس کمیسیون رادیو و معاون کمیسیون
- ب - رئیس و معاون اداره تلگراف بی سیم پهلوی (که مسئول اجرای برنامه می باشند)
- پ - متصدیان تهیه گفتارهای تاریخ و جغرافیا و بهداشت و کشاورزی و خانه داری
- ت - رؤسای بخشهای موسیقی و اخبار و امور اداری و رئیس حسابداری کمیسیون رادیو
- ث - یککده از کارشناسان که انجمن ممکن است به تشخیص خود و تصویب رئیس کمیسیون رادیو انتخاب کند .
- ماده ۶ - اعضاء و کارمندان بخشها و گویندگان بنا به پیشنهاد رؤساء بخشها و متصدیان مسئول تهیه گفتارها و تصویب رئیس کمیسیون رادیو انتخاب میشوند .
- ماده ۷ - وظیفه انجمن مشاور مشورت و اتخاذ تصمیم در کلیه مسائل مربوط به تنظیم برنامه رادیومی باشد

سازمان پرورش انجمن
کمیسیون رادیو
کمیسیون فرعی

(۲)

- ماده - ۸ - اجرای تصمیماتی که در انجمن مشاور باکثرت آراء گرفته میشود منوط به تصویب رئیس و در غیاب رئیس بسته به تصویب معاون کمیسیون خواهد بود .
- ماده - ۹ - هیئت نظارت امور مالی تشکیل میشود از معاون کمیسیون رادیو و رئیس حسابداری و سه تن از اعضاء انجمن مشاور یا انتخاب رئیس کمیسیون رادیو .
- ماده - ۱۰ - هیئت نظارت مالی مامور نظارت در هزینه کمیسیون و تطبیق آن با اعتبارات و مقررات خواهد بود .
- ماده - ۱۱ - بخش امور اداری عهد به دارکلیه امور دفتری و مالی خواهد بود و مرکب است از دبیرخانه کارگزینی - حسابداری و کارپردازی که مستقیماً تحت ریاست معاونت کمیسیون اداره میشود .
- ماده - ۱۲ - بخش اخبار عهد به دار تهیه هر گونه خبری است که بهر زبانی در رادیو گفته میشود .
تصوه - اخباری که در رادیو گفته میشود باید از نظر رئیس یا معاون کمیسیون رادیو گذشته باشد .

- ماده - ۱۳ - وظائف بخش موسیقی بدینقرار است :
- الف - تهیه برنامه موسیقی و برنامه خرد سالان و نمایشهای مخصوص رادیو تهیه آهنگهای جدید
- ب - پیشنهاد برای استفاده از هنرپیشگان و نوازندگان و خوانندگان و کسان دیگری که برای تهیه و اجرای برنامه مربوط به بخش موسیقی رادیو لازم باشند .
- ماده - ۱۴ - بخش گفتار موظف است گفتارهای راجع بتاریخ و ادبیات و جغرافیای ایران و کشاورزی - بهداشت و ورزش و خانه داری و موضوع های دیگر گفتنی و علمی را که ممکن است در آیند به در نظر گرفته شود تهیه نماید .

- ماده - ۱۵ - بخش گفتار عجالاً دارای پنج متصدی مسئول است بدینقرار :

جغرافیای ایران	"	"	"	"
کشاورزی	"	"	"	"

سازمان پرورش افکار
کمیسیون رادیو
کمیسیون فرعی

بتاریخ ماه ۱۳۱

شماره

(۳)

متصدی مسئول تهیه گفتارهای بهداشت و ورزش

" " " " خانه داری .

ماده - ۱۶ متصدیان نامبرده از میان خود یکتن را بعنوان نمایندگی انتخاب می کنند که مسئول کارهای

اداری بخش و مامور بررسی گفتارها از نظر پخش در رادیومی باشند .

ماده - ۱۷ گفتارها بوسیله نویسندگان و متخصصین فن تهیه میشود و برای اینکار در صورت لزوم از طرف کمیسیون رادیو در روزنامه ها یا بوسایل دیگر آگهی انتشار داده خواهد شد تا دواطلبان

مطابق شرائط مقرر گفتارها را در مقابل مزد تهیه نمایند .

ماده - ۱۸ مزد هرگفتاری که مورد قبول واقع شود بنا به تشخیص متصدیان مسئول گفتارها از هفتاد تا

یکصد و پنجاه ریال پرداخته خواهد شد .

ماده - ۱۹ هرگاه علاوه بوموضوع های مذکور در ماده ۱۴ تهیه موضوع های دیگری در رادیو لزوم پیدا کند

متصدیان هر موضوع تازه مشمول مقررات خاص این اساسنامه راجع بمتصدیان گفتارها خواهند

شد .

ماده - ۲۰ نام تهیه کنندگان گفتارها در رادیو گفته نمیشود مگر در مواردیکه کمیسیون شایسته بداند .

ماده - ۲۱ باعضاء و کارمندان کمیسیون رادیو ماهیانه ای بعنوان پاداش یا حقوق الزحمه یا حقوق پرداخته

میشود .

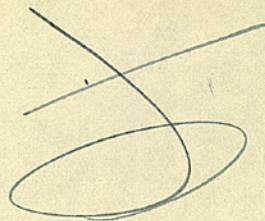
ماده - ۲۲ برنامه ای که کمیسیون رادیو تهیه میکند بوسیله وزارت پست و تلگراف و تلفن اجرا میشود .

ماده - ۲۳ کلیه کارمندان کمیسیون رادیواعم از گویندگان و نوازندگان و غیره در تمام مدتی که در استودیو

هستند تابع مقررات عمومی وزارت پست و تلگراف و تلفن خواهند بود .

ماده - ۲۴ بخشهای مختلف هر یک آئین نامه مخصوص و وظایف خود را تهیه می نمایند که پس از تصویب

انجمن مشاوران اجرا خواهد شد .

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

آرشیو ملی ایران (سازمان اسناد و کتابخانه ملی) به مناسبت هشتاد و یکمین سالروز تأسیس اولین ایستگاه پخش برنامه رادیویی در ایران، مروری دارد بر بخشی از اسنادی که در این رابطه در مخازن این سازمان وجود دارد. ایده تأسیس ایستگاه رادیویی در ایران تقریباً همزمان با پخش اولین برنامه رادیویی در جهان، از اواخر دوره قاجاریه شکل گرفت و در نهایت بعد از چند تجربه ناموفق در اددیهشتماه ۱۳۱۹ دولت ایران توانست این ایستگاه را راهاندازی کند.

وزارت فرهنگ و معارف
شماره: ۱۰۷۴۴
تاریخ: ۱۳۱۹
مدرسه: ...
اداره: ...

در جواب برائت نامه شماره ۱۴ مورخه ۱۴ ذی قعد ۱۳۱۹ راجع به تاسیس ایستگاه رادیویی
شماره پرونده: ...
اداره تلگراف: ...
از بنسنگ های راه یوکسک...

دانشگاه تهران
تاریخ: ۱۳۱۹
شماره: ...

کابینه محترم ریاست قوا
تلو که من مروه بکتره نمرو - ۸۰۰۲ - قفا ما فرموده
امصار ری رادیو رموز بر او که تمام آهای میرزا عبد السین
ملی بینشاده اند است لفا ارسال میدارد
رهی اداره تعلیم و تربیت
مدرک...

وزارت فرهنگ و معارف
شماره: ۱۳۱
تاریخ: ...
اداره: ...

از اداره تلگراف بایستی بلا تأخیر با اداره تلگراف
در وجهیکه شخصی ناقصاً نصب رادیو از اداره شهرهای
نام قید نماید
که درصورت نام بایستی شنیده شود بطریق
شماره: ...

وزارت فرهنگ و معارف
شماره: ...
تاریخ: ...
اداره: ...

تاریخ: ۱۳۱۹
شماره: ...
اداره: ...

وزارت فرهنگ و معارف
شماره: ...
تاریخ: ...
اداره: ...

تاریخ: ...
شماره: ...
اداره: ...

وزارت فرهنگ و معارف
شماره: ...
تاریخ: ...
اداره: ...

وزارت فرهنگ و معارف
شماره: ...
تاریخ: ...
اداره: ...

وزارت فرهنگ و معارف
شماره: ...
تاریخ: ...
اداره: ...

وزارت فرهنگ و معارف
شماره: ...
تاریخ: ...
اداره: ...